

Seletuskiri määruse eelnõu „Kohtla-Järve Linnavolikogu 30. septembri 2015. a määruse nr 75 „Kohtla-Järve linna põhimäärus“ muutmise“ juurde

1. Sissejuhatus

Kohtla-Järve linna põhimäärus reguleerib linna vapi kasutamist linnapea ametiketil. See säte viidi põhimäärusesse sisse 2018. aastal ja sellele tuginedes võeti linnapea ametikett kasutusse. Eelnõu täiendab linnavapi kasutamise sätteid võimalusega kasutada linnavappi ka volikogu esimehe ametiketil, mis annab võimaluse võtta kasutusele ka volikogu esimehe ametikett, ja reguleerib nii volikogu esimehe kui ka linnapea ametiketi kasutamist.

2. Eelnõu eesmärk

Eelnõu eesmärk on muuta Kohtla-Järve Linnavolikogu 30. septembri 2015. a määrust nr 75 „Kohtla-Järve linna põhimäärus“, võimaldades kasutada linna vappi lisaks linnapea ametiketile ka volikogu esimehe ametiketil ja sätestades täpsed regulatsioonid nii linnapea kui ka volikogu esimehe ametiketi kasutamise kohta.

3. Eelnõu sisu

Eelnõu **§ 1 punktiga 1** täiendatakse linna vapi kasutamise regulatsiooni õigusega kasutada linna vappi volikogu esimehe ametiketil. Kui selline võimalus antakse, siis on võimalik võtta volikogu esimehe ametikett ka kasutusse.

Volikogu esimehe ametikett on volikogu esimehe ametlik esindustunnus, mida volikogu esimees kannab volituste kestel pidulikel, esinduslikel ja ametlikel sündmustel.

Ametikett tõstab volikogu institutsionaalset väärikust ja nähtavust. Linnavolikogu on kõrgeim demokraatlik esindusorgan omavalitsuses. Volikogu esimees juhib selle tööd ja esindab kogu linnakodanikkonna poliitilist tahet. Ametikett tugevdab visuaalselt volikogu rolli linna juhtimises ja tasakaalustab seda linnapea täidesaatva võimu esindamisega.

Ametiketi kandmine suurendab volikogu esimehe autoriteeti. Volikogu esimees täidab tähtsat rolli linna pidulikel ja ametlikel sündmustel (nt aastapäevad, mälestustseremooniad, rahvusvahelised vastuvõttud, linna teised pidulikud sündmused). Ametikett tugevdab volikogu esimehe esindusväärikust ja sümboliseerib institutsioonilist järjepidevust.

Ametikett toetab demokraatია nähtavust ja sümboolsust. See aitab esindada volikogu kui kogu linna elanike tahte kandjat. Selle kaudu on võimalik suurendada avalikkuse teadlikkust volikogu rollist ja tähtsusest linna juhtimises. See toetab kohaliku omavalitsuse demokraatliku legitiimsuse tajumist kogukonnas.

Samuti loob ametikett traditsiooni ja institutsionaalsed identiteeti. Linnapea ametiketil on juba pikk ajalugu. Selle kõrvale volikogu esimehe ametiketi loomine tugevdab linna sümboolikat ja institutsionaalsed traditsiooni. Ametikett muutub aja jooksul osaks Kohtla-Järve esinduslikust identiteedist.

Ametiketi kasutusele võtmine tugineb ka protokollilise esindamise vajalikkusele. Ametikett loob võimaluse volikogu esimehel täita kõrgetasemelisi esindusfunktsioone väärilt ja visuaalselt eristatavalt: see on oluline nii kohalike, riiklike kui ka rahvusvaheliste sündmuste korral.

Volikogu esimehe ametiketi traditsioon ei ole Eestis laialt levinud. See on kasutusele võetud Tallinnas ja Pärnus, aga ka näiteks Jõelähtme vallas. Euroopa riikides on see üsna levinud praktika. Paljudes omavalitsustes nõuab protokoll volikogu esimehe ametiketi kandmist lisaks pidulikele sündmustele ka näiteks volikogu istungit juhtides. Paljudes omavalitsustes kasutatakse ametiketti ka näiteks segaduse vältimiseks, kes on volikogu esindaja konkreetsel üritusel.

Kohtla-Järve linn on piisavalt suur ja väärakas omavalitsus, et luua endale üks uus ja väärakas traditsioon.

Eelnõu **§ 1 punktiga 2** reguleeritakse täpsemalt volikogu esimehe ja linnapea ametiketi sisu ning selle üleandmise, hoiustamise ja kasutamise korda.

Kohtla-Järve linna põhimäärust täiendatakse §-ga 7¹. Ametiketi kasutamist käsitlev paragrahv on kõige loogilisem paigutada linna vapi ja linna lipu kasutamist reguleerivate sätete vahele, kuna ametikett on samuti linna sümbol. Arvestades, et vapi kasutamist ametiketil reguleeritakse §-s 7, on loogiline, et ametiketi kasutamist reguleeritakse sellele vahetult järgnevalt.

Paragrahv 7¹ koosneb üheksast lõikest. Lõikega 1 sätestatakse, et volikogu esimehe pidulikuks ametitunnuseks on volikogu esimehe ametikett ja linnapea pidulikuks ametitunnuseks on linnapea ametikett.

Lõikega 2 sätestatakse ametiketi välimus. Ametikett on rinnal kandmiseks mõeldud medal koos ketiga. Medalil on kujutatud linna vapp, mille kasutamist lubab põhimääruse § 7 lõike 1 punkt 5, ning medali pinnale graveeritakse ametinimetuse – kas „volikogu esimees“ või „linnapea“.

Lõigetega 3 ja 4 nähakse ette ametiketi üleandmise kord. Üleandmise protseduuri reguleerimine on vajalik, sest ametikett on konkreetse ametikohaga seotud pidulik ametitunnus ning peab olema selgelt määratletud, millised isikud võivad sellele ligi pääseda ja seda üle anda.

Lõikega 3 sätestatakse, et volikogu uue koosseisu esimesel istungil annab ametiketi volikogu esimehele üle linnasekretär või tema asendaja. Selline üleandja valik on seotud kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (edaspidi *KOKS*) § 44 lõikega 3,

mille kohaselt juhatab volikogu uue koosseisu esimest istungit kuni volikogu esimehe valimiseni linna valimiskomisjoni esimees või aseesimees. Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse § 14 lõike 3 järgi on linna valimiskomisjoni esimees linnasekretär. Kuigi seadus näeb ette, et istungit võib juhatada ka valimiskomisjoni aseesimees, ei saa põhimääruses sätestada, et linnasekretäri puudumisel annab ametiketi üle valimiskomisjoni esimees, sest seaduse kohaselt ongi valimiskomisjoni esimeheks linnasekretär. Kui linnasekretär ei saa istungist osa võtta ning tema asemel on määratud asendaja või kui asendajat ei ole ja istungit juhatab valimiskomisjoni aseesimees, on määruse eelnõus ette nähtud, et ametiketi annab üle „asendaja“. Selline lahendus on õiguslikult kõige korrektsem, sest garanteerib, et kui linnasekretär ei osale istungil, saab ametiketi anda üle isik, kes seadusest tulenevalt linnasekretäri ülesandeid täidab. Loogiline on ka see, et istungi juhataja annab ametiketi üle ja ühtlasi õnnitleb valitud volikogu esimeest.

Ametiketi üleandmise vajadus võib tekkida ka volikogu koosseisu ajal juhul, kui volikogu esimees oma ametiaja jooksul ise ametist lahkub või teda umbusaldatakse ja valitakse uus volikogu esimees. Sellisel juhul täidab volikogu esimehe ülesandeid aseesimees või tema puudumisel vanim liige. Seetõttu on loogiline, et uuele volikogu esimehele annab ametiketi üle aseesimees või tema puudumisel volikogu vanim liige. Selline lahendus tuleneb ka KOKS § 44 lõikest 1, mille kohaselt juhatab esimehe puudumisel volikogu istungit aseesimees ja tema puudumisel vanim volikogu liige. Aseesimees või vanim liige saavad ametiketi linnasekretärit, kuna ametiketti hoiustab linnasekretär.

Lõige 4 on osaliselt seotud juba lõike 3 seletustes toodud olukorraga. Kui volikogu esimees on kohal, annab ta ametiketi üle linnapeale. Kui volikogu esimees puudub, teeb seda aseesimees ning kui ka aseesimees on puudu, siis volikogu vanim liige. See regulatsioon on sõnastatud selliselt, et ametiketi annab üle isik, kes juhatab koosolekut, sest loogiline on, et just istungi juhataja annab linnapeale ametiketi üle ja õnnitleb teda.

Ametiketti ei anta üle linnapea valimise päeval, vaid linnavalitsuse ametisse kinnitamise päeval, kuna KOKS § 28 lõike 3 kohaselt algavad linnapea volitused linnavalitsuse ametisse kinnitamise päevast. Kui aga linnapea volitused lõppevad volikogu koosseisu kehtivuse ajal (näiteks omal soovil, umbusaldamise tõttu või muul põhjusel) ja see ei too kaasa linnavalitsuse teiste liikmete volituste lõppemist, siis algavad uue linnapea volitused juba tema valimise päevast. Sellisel juhul antakse ametikett üle kohe pärast linnapea valimist. Kui aga linnavalitsus tuleb samuti kinnitada, toimub ametiketi üleandmine linnavalitsuse ametisse kinnitamise päeval.

Nii lõikes 3 kui ka lõikes 4 toodud regulatsioon määratleb õigusselguse huvides selgelt ametiketi üleandmise korra erinevates olukordades.

Lõige 5 sätestab, kes vastutab ametiketi eest. Suurema osa ajast peab ametikett kui linna sümbol olema hoiustatud seifis, kuhu pääseb üksnes linnasekretär. Linnasekretär vastutab ametiketi hoidmise ja säilimise eest. Praegu on linnapea ametiketi hoidmine korraldatud samal põhimõttel. Kui volikogu esimees või linnapea vajavad ametiketti lõikes 6 sätestatud ülesannete täitmiseks, võtab linnasekretär selle seifist välja ja annab üle ning seejärel vastutab ametiketi eest juba volikogu esimees või linnapea kuni selle tagastamise hetkeni. Pärast kasutamist tagastatakse ametikett linnasekretärile, kes paneb selle taas seifi hoiule.

Lõikega 6 nähakse ette olukorrad, mil ametiketi kasutamine on kohustuslik. Nendeks on ametlikud üritused, mitmepoolsed läbirääkimised, lepingute allkirjastamine ning pidulikud riiklikud ja kohalikud sündmused, kus täidetakse linna esindusfunktsioone. Ametiketi kasutamine on reglementeeritud ja see ei ole igapäevane aksessuaar, mida võib kanda meelevaldselt. Lisaks on lubatud ametiketti kanda ka volikogu või valitsuse istungite puhul. Muudel juhtudel ei ole ametiketi kandmine lubatud.

Lõikega 7 sätestatakse, et ametiketti võivad kanda ainult volikogu esimees ja linnapea. Teistel isikutel ei ole õigust ametiketiga esineda, kuna tegemist on linna sümboliga, mida võivad kasutada ainult selleks õigustatud isikud.

Lõikega 8 sätestatakse, et nagu kogu muu linna vara, on ka ametikett munitsipaalomand ja kuulub linnale KOKS § 34 lõike 1 kohaselt ning kunagi ei saa minna volikogu esimehe või linnapea omandisse.

Lõikega 9 nähakse ette volikogu esimehe ja linnapea vastutus ametiketi väärkasutamise eest. Kui nad kannavad ametiketti valel viisil või annavad selle kanda isikutele, kellel ei ole selleks õigust, ning kui sellest tulenevalt ametiketiga midagi juhtub, saab linn esitada nõude volikogu esimehe või linnapea vastu.

Põhimääruse muutmine nõuab linnavolikogus kahte lugemist.

4. Määruse kehtestamisega seotud majanduslikud kulud

Määruse kehtestamisega kaasneb volikogu esimehe ametiketi valmistamise kulu. Uue keti valmistamise hind koos piduliku karbiga on orienteeruvalt 5000 eurot.

5. Määruse mõju

Eelnõul on positiivne mõju Kohtla-Järve esindamise funktsiooni väärrikale täitmisele volikogu esimehe poolt. Volikogu esimehe ametiketi kasutuselevõtt tugevdab linna identiteeti ja loob uusi traditsioone.

6. Eelnõu terminoloogia

Eelnõu ei sisalda uusi ega vähetuntud termineid.

7. Rakendusaktid

Eelnõu rakendamiseks ei ole vaja kehtestada uusi ega muuta olemasolevaid rakendusakte.

8. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras ehk kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.